

REIS OPERA TECH TRIP FESTI VAL

Educatief project

OurOper@

Marjolein Maandag

*Met begeleiding van Ben Coelman &
Margriet Broekroelofs*

www.techtripfestival.nl

Inhoudsopgave

1. Doel
2. Algemene inleidende les
3. Materiaal bij inleidende les
4. Voorbereidende les: OurOper@
5. OurOper@ opdrachtblad
6. TechTrip formulier
7. Afsluitende pitch
8. Voorbeeld beoordelingsformulier
9. Uitbreiding OurOper@

Doel

Hoofddoel: Aan het eind van het deze lessen hebben de deelnemende leerlingen de op het TechTrip festival verworven kennis verwerkt in een poster voor een door hen zelf bedachte opera. Ontworpen om aan te slaan bij hun eigen leeftijdsgroep, waarbij ze kunnen toelichten waarom hun opera past bij hun leeftijdsgroep, en met een technisch in de opera verwerkt.

Subdoel 1: Aan het einde van deze lessen hebben de leerlingen ervaring opgedaan met het ontwerpen en illustreren van een poster.

Subdoel 3: Aan het eind van het project kunnen de leerlingen hun opera verdedigen in een pitch.

Expositie OurOper@

Kun je muziektheatervoorstellingen maken met gebruik van innovatieve techniek, zonder de traditie te niet te doen?

Dit wordt onderzocht met workshops en voorstellingen in het Reisopera TechTrip Festival op 30 november en 1 december 2016 in Enschede.

*Uw leerlingen zullen datzelfde onderzoek aangaan in het project **OurOper@**. Ze ontwerpen posters voor hun eigen ideale eigentijdse opera. Een selectie van de ontworpen posters zal te zien zijn in een expositie op het festival.*

Dit lesmateriaal is te gebruiken bij het techtripfestival, maar kan ook als los staand project gebruikt worden.

Algemene inleidende les

Doel: Aan het einde van de les hebben de leerlingen verschillende aspecten van opera onderzocht, en hebben zij luisterervaring wat betreft opera opgedaan, waardoor ze een beter beeld van wat opera inhoudt hebben gekregen.

Inleiding: *coöperatieve opdracht: 3 à 4 leerlingen per groepje.*

De leerlingen gaan de leerlingen op hun mobieltjes of computers van school op zoek naar een aria uit een opera. Het beste is als die opname Engelse ondertiteling heeft. (Zie bladzijde 5.) Daarnaast krijgen de leerlingen de opdracht informatie over opera op te zoeken: kenmerken van opera en geschiedenis. Hierbij worden de volgende onderwerpen onder de groepen verdeeld:

- Verschillende soorten opera.
- De ontwikkeling van opera door de geschiedenis heen.
- Operamuziek.
- Kostuum/decor.
- Moderne vormen van opera.

kern: *klassikaal gesprek.*

In dit gesprek worden kleine stukken van de aria's beluisterd. Bij elke aria worden de volgende onderwerpen besproken.

- Muziek/zang en tekst: wat is kenmerkend voor de zang en muziek in combinatie met de tekst in deze aria?
- Decor: Wat valt op aan het decor van de opera waar de aria uit komt?
- Theater/ verhaal: Kun je alleen uit deze aria opmaken waar het verhaal over gaat of niet?
- Kleding: Wat valt je op aan de kledingkeuze?

Tijdens het gesprek schrijft de docent steekwoorden op het bord als mind map.

Daarna worden de onderzochte onderwerpen van de groepjes klassikaal besproken. Zo leren de leerlingen van elkaar.

Afsluiting: als afsluiting laat de docent een aantal korte stukjes van voorbeelden (zie blz. 5) van eigentijdse opera zien en horen: om de verschillen met traditionele opera te zien. Laat de leerlingen tijdens het kijken een tabel invullen waarin ze verschillen benoemen tussen klassieke opera's en eigentijdse opera's. Zie bladzijde 5.

Na de filmpjes wordt een nieuwe mind map gemaakt met als titel moderne opera. De leerlingen delen wat ze in de tabel hebben ingevuld. Laat de leerlingen zelf conclusies trekken, maar begeleid het gesprek wel door de leerlingen vragen te stellen die ze aan het denken kunnen zetten. Geef de leerlingen de opdracht mee om voor de volgende les na te denken over hoe een eigentijdse opera met techniek vorm gegeven kan worden. Laat ze hier een aantal ideeën over opschrijven en meenemen naar de volgende les.

Vrije invulling

Deze les zit in het lespakket als een optionele inleidende les met als doel kennis over opera en luisterervaring op te doen. Deze les kan ook gebruikt worden als inleidend onderdeel van de voorbereidende les op het TechTrip festival, of kan meegegeven worden als huiswerkopdracht in een andere werkvorm.

3. Materiaal bij inleidende les

Bekende opera's:

Componist:

De barbier van Seviella (il barbiere di Siviglia)	Gioacchino Rossini
Madama Butterfly	Giacomo Puccini
Don Giovanni	Wolfgang Amadeus Mozart
La traviata	Giuseppe Verdi
Der Ring des Nibelungen	Richard Wagner
De bruiloft van Figaro (le nozze di figaro)	Wolfgang Amadeus Mozart
Carmen	Georges Bizet
La Bohème	Giacomo Puccini

Tabel klassieke opera versus eigentijdse opera.

Aspect	Eigentijdse opera	Klassieke opera
muziek/zang en tekst:		
decor		
theater/ verhaal:		
kleding:		

Voorbeelden moderne opera:

https://www.youtube.com/watch?v=Aq_4086Wung

<https://www.youtube.com/watch?v=2qN42G8A31s>

<https://www.youtube.com/watch?v=mylYtrq6EkI>

<https://www.youtube.com/watch?v=54lZphwZKD4>

4. Voorbereidende les: OurOper@

Doel: Aan het eind van de les hebben de leerlingen een ontwerp gemaakt van een poster van een zelf bedachte eigentijdse opera. Hierbij hebben ze gelet op de beoordelingscriteria op het opdrachtenblad. Verder hebben de leerlingen nagedacht over verschillende stellingen over opera en techniek, met het doel samen te onderzoeken en begrijpen hoe techniek en opera samen kunnen komen.

Inleiding: *Kringopstelling*

Op het scherm worden verschillende stellingen over opera en techniek geprojecteerd. De leerlingen discussiëren over de stellingen. Vertel hierbij dat het doel van het discussiëren is om er over na te denken hoe techniek en opera samen kunnen komen omdat dit in het festival ook terug komt. Probeer de leerlingen zo veel mogelijk te stimuleren om hun mening te verwoorden.

De stellingen:

- *Traditie is belangrijker binnen opera dan vernieuwing.*
- *Opera is vooral bedoeld voor de mensen die er verstand van hebben.*
- *Opera spreekt vooral oude mensen aan.*
- *Ik kijk liever naar een film dan naar een opera voorstelling*
- *Ik kijk liever naar een operavoorstelling dan een toneelstuk*
- *Opera is bedoeld met klassieke muziek, andere genres horen daar niet thuis.*
- *Technieken als virtual reality en drones maken een operavoorstelling niet krachtiger, de klassieke opera heeft deze technieken niet nodig en er is geen meerwaarde.*

Kern:

De leerlingen zullen onderdeel zijn van het TechTrip festival. Als workshopdeelnemer maar ook als kunstenaars van de posterexpositie OurOper

Benodigheden

Of de leerlingen de poster op papier of digitaal maken is afhankelijk van de faciliteiten op uw school. Schetsen, collages maken, verven of tekenen op een A3 werkt goed. Digitaal zijn programma's als paintshop pro, paint of photoshop erg geschikt. Maar ook Word kan gebruikt worden: een Word-bestand opgeslagen als PDF werkt prima!

Laat het filmpje over het TechTrip festival zien.

TechTrip festival:

<https://www.youtube.com/watch?v=54lZphwZKD4>

De leerlingen hebben nagedacht over de rol techniek in hun leven, en hoe ze dit in een operavoorstelling kunnen verwerken en op welke manier ze dit interessant kunnen maken voor hun leeftijdsgenoten. Daarbij denken de leerlingen een verhaallijn uit voor de opera en kiezen ze een soundtrack uit.

Op het opdrachtenblad kunnen de leerlingen lezen wat de beoordelingscriteria zijn. Na het bespreken van de beoordelingscriteria gaan de leerlingen in groepjes van 3 á 4 aan de slag met het ontwerpen van de poster en het bedenken van een titel en verhaal voor een opera.

Afsluiting: In de afsluiting spreken de leerlingen kort hun verwachtingen voor het festival uit. Daarnaast wordt in de afsluiting nog een keer exact op een rijtje gezet wat er van de leerlingen verwacht wordt:

- De poster moet voor (X) november digitaal ingeleverd worden bij de docent. Inleveren mag met een paar regels tekst en de namen van de ontwerpers als toelichting.
- De leerlingen zorgen er buiten de les voor dat de poster af gemaakt wordt.
- Tijdens het TechTrip festival: leerlingen bekijken posters van anderen om nieuwe inspiratie opdoen voor de definitieve versie en vullen het TechTrip formulier in.
- Na het TechTrip festival: de definitieve versie van de poster wordt gepresenteerd, met kennis opgedaan op het festival erin verwerkt. In de presentatie komen alle aspecten van de opdracht aan bod, terug te vinden op het opdrachtenblad.

Belangrijk!

*De deadline voor docenten om posters van hun klas aan te leveren bij TechTrip voor de expositie is **26 november**. Mail de posters als pdf naar*

m.maandag@student.artez.nl

Per poster mag een klein stukje tekst aangeleverd worden met naam+school en eventuele toelichting, die zullen we er bij plaatsen.

OurOper@

Opdrachtblad

TechTrip Expositie

Vóór het TechTrip Festival

De opdracht: ontwerp met je groepje een poster voor een zelfbedachte eigentijdse opera waarin techniek een rol speelt. Dit doe je op papier of digitaal. Je levert een scan van de poster of het document in. (digitaal.)

Beoordelingscriteria voor de poster:

- **Tekst:** is de tekst goed leesbaar? Is er voldoende, maar niet teveel informatie gegeven?
- **Verhaal:** jullie schrijven in grote lijnen een verhaal voor de zelfbedachte opera. Het thema moet terug te zien zijn in de poster en de titel.
- **Titel:** is de titel makkelijk te onthouden, catchy?
- **Vormgeving:** passen de kleuren bij elkaar? Staat de tekst in een goed proportie tot de afbeeldingen?
- **Functionaliteit:** Geeft de poster een goed idee van de opera door de poster, wat is de sfeer, het onderwerp.
- **Originaliteit:** hoe origineel is jullie idee?
- **Techniek:** kan ik aan de poster zien welke rol techniek in de opera speelt?

Tijdens het TechTrip Festival:

Je vult het TechTripformulier in, je bekijkt de poster-expositie en maakt aantekeningen van info die handig kan zijn voor de laatste versie van de poster.

Na het TechTrip festival

Jullie pitchen je opera. (presentatie waarin je de opera “verkoopt”) Elke presentatie duurt +/- 5 minuten. Daarin moeten de volgende dingen aan bod komen:

- De definitieve versie van de poster, met de kennis opgedaan op het festival er in verwerkt. De poster wordt beoordeeld met bovenstaande beoordelingscriteria voor de poster.
- De rol van techniek in jullie opera en waarom jullie daarvoor gekozen hebben.
- Titelverklaring: hoe heet jullie opera en waarom?
- Het verhaal van jullie opera.
- Een soundtrack van jullie opera: een bestaand nummer dat bij jullie opera past. Licht toe waarom jullie voor dit nummer hebben gekozen en laat een stuk van het nummer horen. Het mag elk genre zijn.
- Waarom de opera voor jullie leeftijdsgenoten geschikt is.

TechTrip formulier

In te vullen vóór het festival.

Wat zijn je verwachtingen van het festival? Wat hoop je te leren?

In te vullen na het festival

Welke workshop is je het meest bijgebleven en waarom?

Welke skills over techniek heb je hier geleerd? En welke dingen die je hebt geleerd ga je zeker gebruiken in jullie operaposter? Op welke manier wil je deze dingen verwerken?

Welke van de verwachtingen die je van tevoren had gebeurden ook echt en welke niet? In welk opzicht waren de workshops het zelfde/ niet hetzelfde als je verwachtingen en was dit dan positief of negatief?

Heb je nu meer ideeën over techniek, en hoe deze verwerkt kunnen worden binnen opera? Hoe ga je deze ideeën omzetten in jullie presentatie en poster? Is je kijk op opera veranderd?

Wat vond je de meest inspirerende poster uit de OurOper@ expositie en waarom? Hoe ga je die inspiratie gebruiken voor jullie eigen poster?

Over Weltatem of Les nuits d'été: wat is je het meeste bijgebleven van deze voorstellingen? Waarom?

Afsluitende les: presentaties OurOper@

Deze les bestaat uit het pitchen van de posters aan de klas. Voor deze presentaties zijn een aantal beoordelingscriteria gegeven, die te vinden zijn op het opdrachtenblad. Op de volgende pagina is een voorbeeld van een beoordelingsformulier te vinden.

Doel: Aan het eind van de les hebben de leerlingen met hun groepje hun opera gepitched. In deze presentatie moeten de leerlingen ook hun soundtrack laten horen en het verhaal van de opera kort samenvatten. Belangrijk is: welke info opgedaan op het festival hebben ze verwerkt en welke technische invloeden zijn te vinden in de

Inleiding: korte terugkoppeling op de workshops en de voorstelling die de leerlingen gezien hebben en het bespreken van de TechTripformulieren.

Kern: de groepjes pitchen één voor één hun poster met behulp van een PowerPoint of Prezi. De leerlingen geven na elke presentatie korte tips en tops. Belangrijk hierbij is dat de leerlingen zich bewust zijn van de juiste manier van feedback geven. Zet een timer voor presentaties. Hou 3 tot 5 minuten per presentatie aan.

Afsluiting: een vragenronde over wat de leerlingen geleerd hebben binnen dit project en het TechTrip festival. Wat ze het meest bijgebleven is en wat ze bijzonder of interessant vonden.

Voorbeeld beoordelingsformulier

Namen leden groep:

Onderdeel

Beoordeling

Kennis festival verwerkt: moderne aspecten

verhaal

verkopen aan leeftijdsgenoten

poster

-vormgeving

-pakkende titel

-kleurgebruik

-voldoende/niet te veel informatie

-soundtrack voor opera: passend bij concept

-even aandeel per teamlid

-vormgeving presentatie

-inzet

-gebruik media

Uitbreiding OurOper@

Dieper ingaan op de opera's.

- **het uitvoeren van hun opera.**
De leerlingen maken een echte voorstelling bij hun poster.
- **het maken van een trailer bij hun opera**
De leerlingen leren op deze manier over filmtechniek en het marketingaspect dat ook in de poster terug kwam.
- **Schrijven van teksten, muziek voor hun opera**
De combinatie met het vak muziek is al snel gemaakt. Ook Nederlands komt in deze uitbreiding aan bod en het componeren van muziek is iets dat goed is voor de muzikale ontwikkeling van de leerlingen.

Educatie en de Nederlandse Reisopera

Via Ben Coelman is bij de Nederlandse Reisopera veel educatief gebied.

Voor meer informatie of een bestelling / boeking kun je contact opnemen met Ben Coelman via de mail: bcoelman@reisopera.nl

Voor huidige producties van de Nederlandse Reisopera en het educatief programma zie <http://www.reisopera.nl/>

Verder met Opera

Het maken van een poster, het bedenken van een verhaal en het kiezen van een soundtrack is natuurlijk erg leerzaam voor de leerlingen. Maar wilt u nog dieper op opera in gaan met uw klas? In dit hoofdstuk vind u hier handvaten voor.

mogelijk op